

คลินิกเด็กสุขภาพดีคุณภาพ

บุญแสง บุญอำนวยกิจ

เป้าหมายการพัฒนาเด็ก

แข็งแรง เก่ง ดี มีความสุข

สิทธิเด็ก

อยู่รอด พัฒนาคุ้มครอง มีส่วนร่วม

เด็กไทย EQ IQ ปัญหา

เด็กปฐมวัย

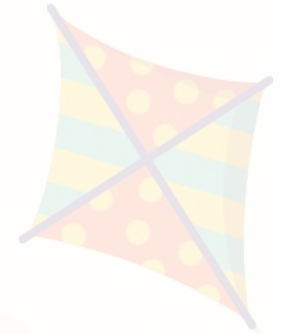
แรกเกิด ถึง 3 ปี

3 ปี ถึง 6 ปี

ครอบครัว

คลินิกเด็กสุขภาพดี

**ศูนย์พัฒนาเด็ก
โรงเรียนอนุบาล**

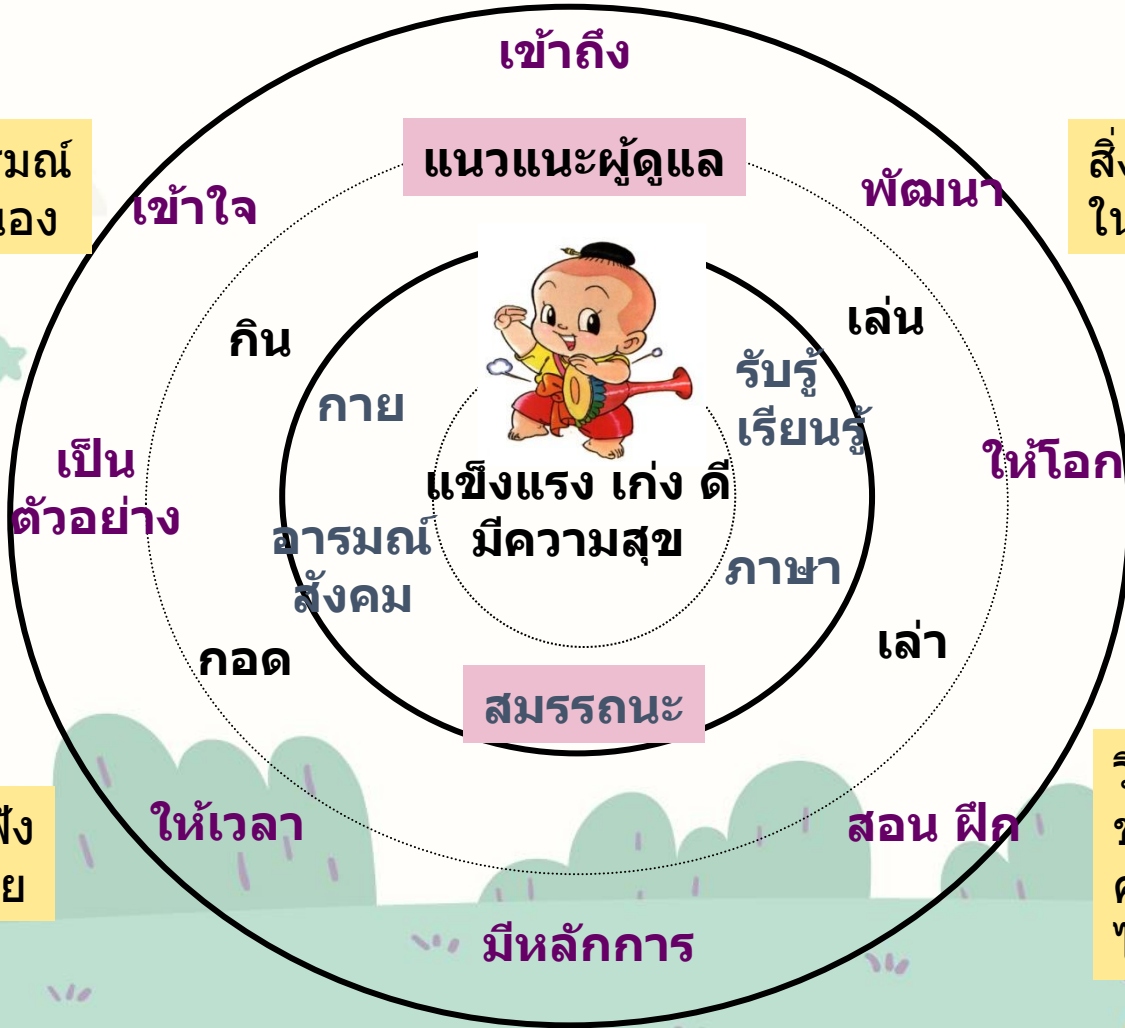
ภาพสรุปรวบยอด การพัฒนาสมรรถนะเด็ก

แหล่งสนับสนุน

พื้นฐานอารมณ์
การตอบสนอง

แสดงให้เห็น

สนใจฟัง
เล่นด้วย

สิ่งแวดล้อม
ในครอบครัว

ริเริ่ม
เรียนรู้

วินัยในตนเอง
ช่วยเหลือตนเอง
ควบคุมอารมณ์
ไม่ก้าวร้าว

ชยเชย ไม่เปรียบเทียบ ไม่ซ้ำเติม ไม่เลือกข้าง ไม่ใช่อารมณ์

นันทิณี ทรัพย์ดี Lecture Denver-II
NICFD 21/3/2017

สุขภาพกาย-จิต ความเป็นอยู่ที่ดี คุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข

ทำไมต้องมีคลินิก เด็กสุขภาพดีคุณภาพ

ความยากจนและความด้อยพัฒนาข้ามรุ่น (ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก)

เด็ก 200 ล้านคนทั่วโลกขาดการพัฒนาด้านปัญญาและสังคมเต็มตามศักยภาพ

ด้อยพัฒนาการ

ล้มเหลวในการเรียน

- ยากจนเมื่อเป็นผู้ใหญ่
- มีลูกตั้งแต่อายุน้อย
- ดูแลลูกไม่ถูกต้อง

ข้อความจริง

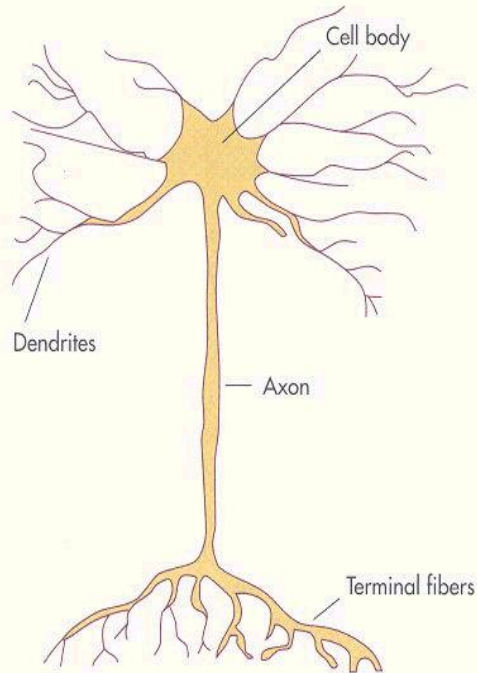

FIGURE 3.6

The structure of a single developed neuron. The cell bodies develop first, primarily between weeks 12 and 24. Axons and dendrites develop later, especially during the final 12 weeks, and continue to increase in size and complexity for several years after birth.

- เมื่อแรกเกิด ทารกมีเซลล์สมองถึง ล้านล้านเซลล์
- ในช่วง 10 ปีแรกของชีวิต สมองสามารถสร้างจุดเชื่อมต่อถึง ล้านล้านล้านจุด
- เซลล์สมองแต่ละเซลล์สามารถเชื่อมต่อกับเซลล์สมองอื่นได้มากถึง 15000 เซลล์

sources: Bright future 2007,
Family issues facts bulletin No. 4356

ข้อความจริง

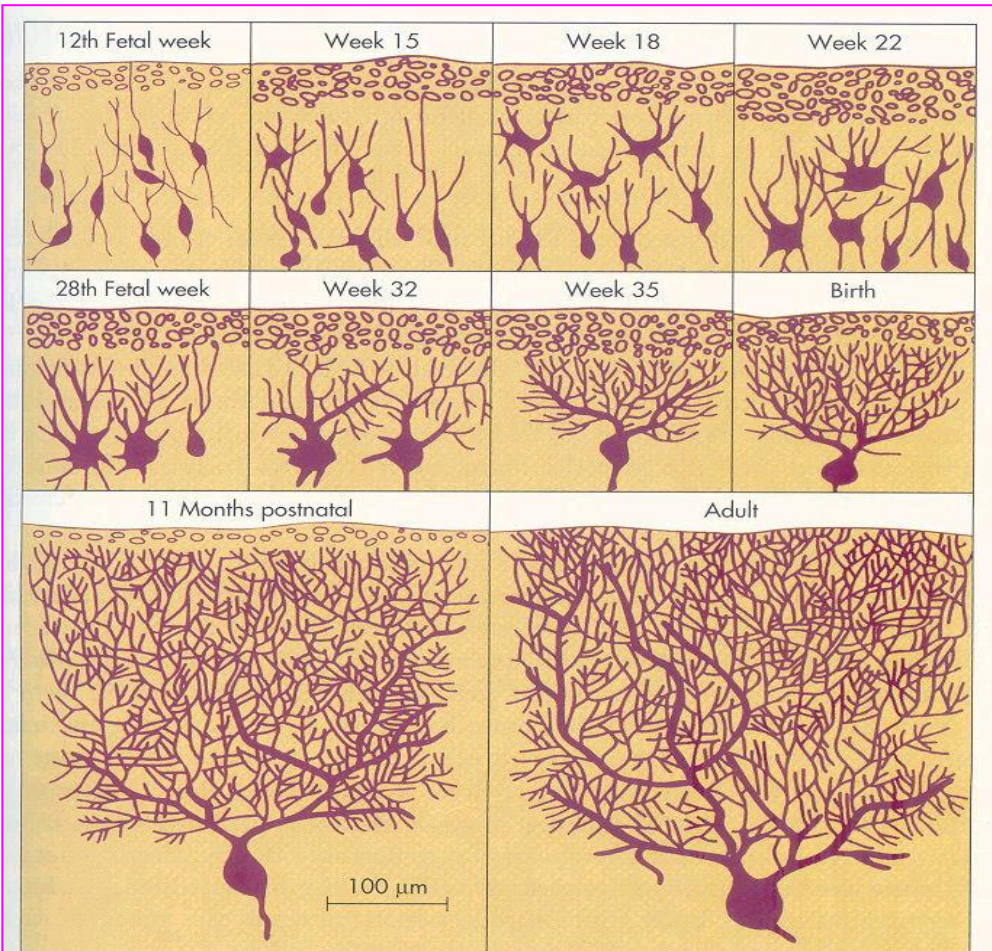

FIGURE 4.4
Nerve cells are almost all present at birth; what changes after birth is an immense growth of the “dendritic arbor” of each neuron, peaking at about 2 years, after which there is a “pruning” of the dendrites and synapses.

- ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สมองพัฒนาสูงสุด
- การกระตุ้นความเชื่อมโยงของใยเซลล์สมองตั้งแต่เริ่มแรกของชีวิตเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง
- สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลมากมายต่อความเชื่อมโยงของเซลล์สมอง โดยเฉพาะปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่-ลูก

sources: Bright future 2007,
Family issues facts bulletin No. 4356

เซลล์สมองเด็กปฐมวัย

36 weeks gestation

Newborn

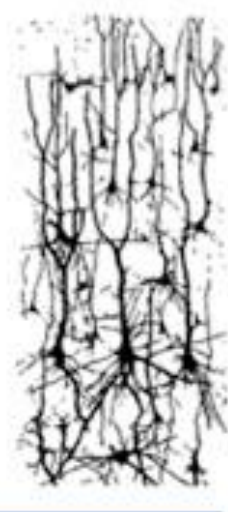
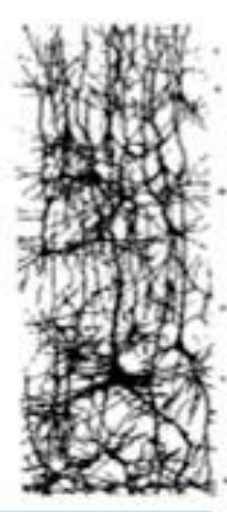
3 months

6 months

2 years

4 years

6 years

Synapse formation

Synapse pruning

ข้อความจริง

- ปฏิสัมพันธ์ด้วยความรักและการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ กระตุ้นการเจริญของสมอง ทำให้การเชื่อมต่อของเซลล์สมองเกิดขึ้นอย่างมากมาย
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่-ลูก มีผลต่อพัฒนาการรอบด้านและความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็ก
- ภาวะเครียดทำให้สารคอติซอลหลั่งออกมามาก ซึ่งทำลายเซลล์สมอง และลดการเชื่อมต่อของเซลล์สมอง

sources: Bright future 2007,
Family issues facts bulletin No. 4356

ข้อความจริง

• ประสบการณ์ที่เด็กได้รับตั้งแต่ เล็ก เป็นรากฐานของชีวิตในช่วง ต่อมาเพราะมีผลต่อการเรียนรู้ ความสำเร็จในการเรียน ความ ภาคภูมิใจในตนเอง ความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ การดำรงตนใน สังคม และสุขภาพ

• ข้อมูลเชิงเศรษฐศาสตร์ยืนยันว่า การลงทุนเกี่ยวกับการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า และให้ผลตอบแทนกลับคืนมาเป็นหลายเท่าของ ราคาที่ลงทุนไป (1:6.4-17.6)

(Engle PL, Lancet 2011; 378:1339-53)

Three Core Concepts in Early Development

1 Experiences Build Brain Architecture

NATIONAL SCIENTIFIC COUNCIL ON THE DEVELOPING CHILD

Center on the Developing Child HARVARD UNIVERSITY

วัตถุประสงค์

1. การเฝ้าระวัง และ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตและพัฒนาการ

2. การลดอัตราเสี่ยงต่อการเกิดโรค
และความผิดปกติที่เป็นปัญหาต่อ
การเจริญเติบโตและพัฒนาการ

result

knowledge

child

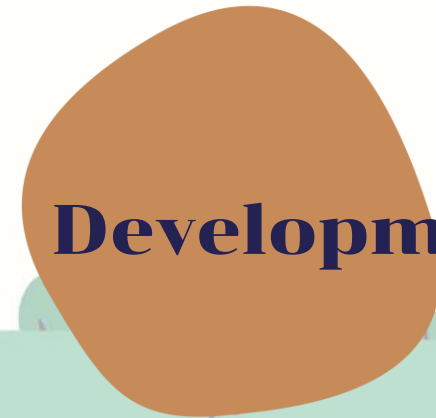
parents

Disease

Health

Development

- **services**
- **health promotion**
- **growth**
- **development**

1

ภาวะผู้นำและการอภิบาลระบบ
(Leadership and Governance)

3

กำลังคนด้านสุขภาพ
(Health Workforce)

2

ระบบบริการ
สุขภาพ
(Service Delivery
System)

4

ระบบข้อมูล
สารสนเทศ
ด้านสุขภาพ
(Health
Information
System)

6

การเงินการคลัง
และการแบ่งปัน
ทรัพยากร
(Financing
System)

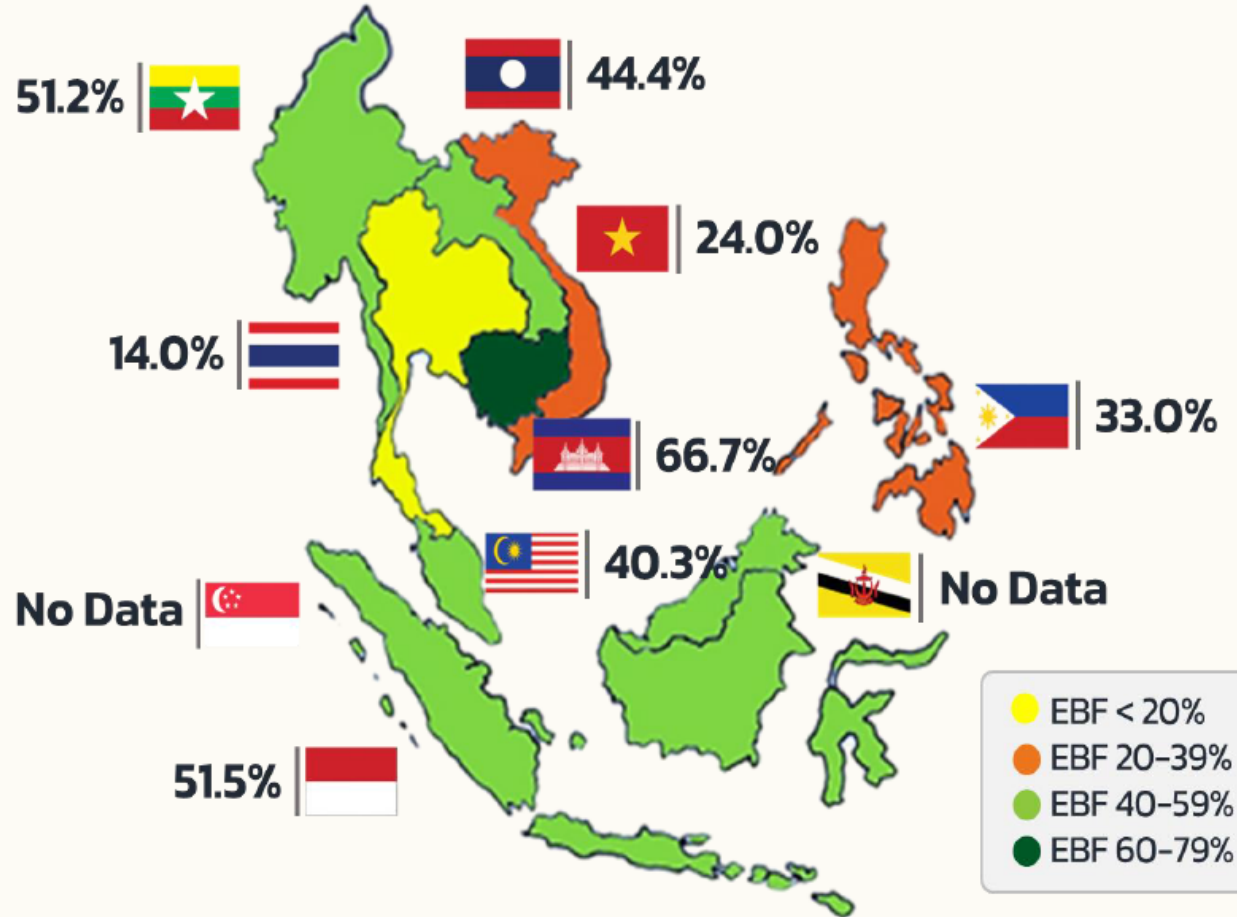
5

การเข้าถึงยา
และเทคโนโลยี
ทางการแพทย์ที่จำเป็น
(Access to Essential Medicines
and Health Technology)

7

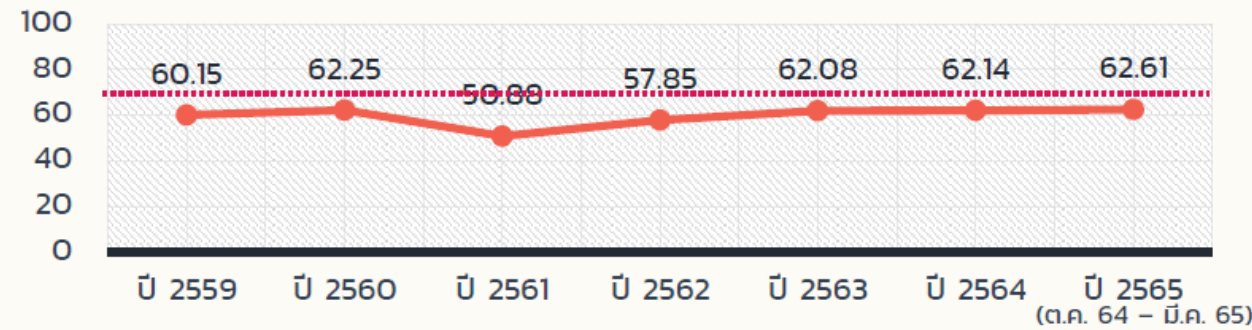
ระบบสุขภาพชุมชน
(Community Health System)

ร้อยละของเด็กแรกเกิด - ต่ำกว่า 6 เดือน กินนมแม่อย่างเดียว (ตุลาคม 2564 - มีนาคม 2565)

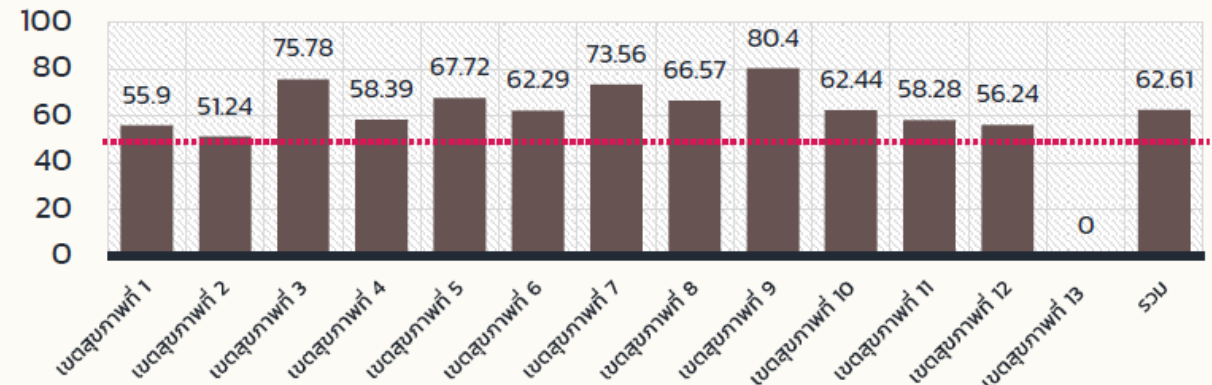

ข้อมูลจาก : MICS5 และ HDC service กระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565

แนวโน้มร้อยละเด็กแรกเกิด - ต่ำกว่า 6 เดือน กินนมแม่อย่างเดียว ปี 2559-2564

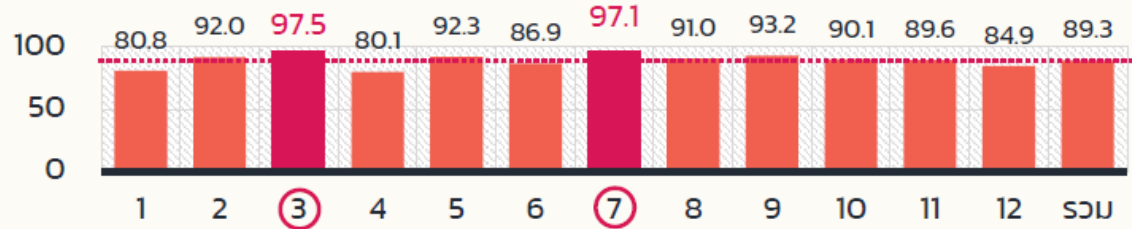

ร้อยละเด็กแรกเกิด - ต่ำกว่า 6 เดือน กินนมแม่อย่างเดียว ปี 2565

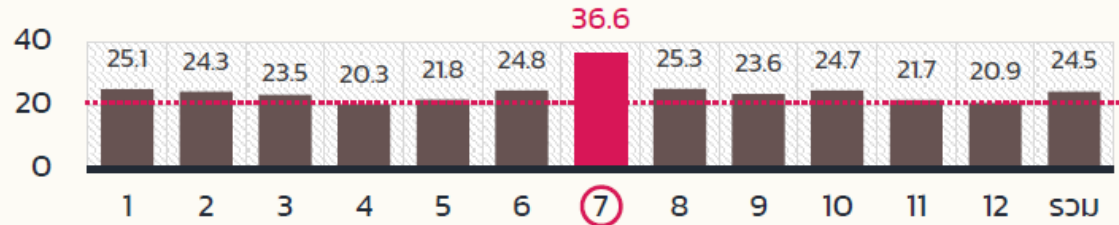

พัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2565

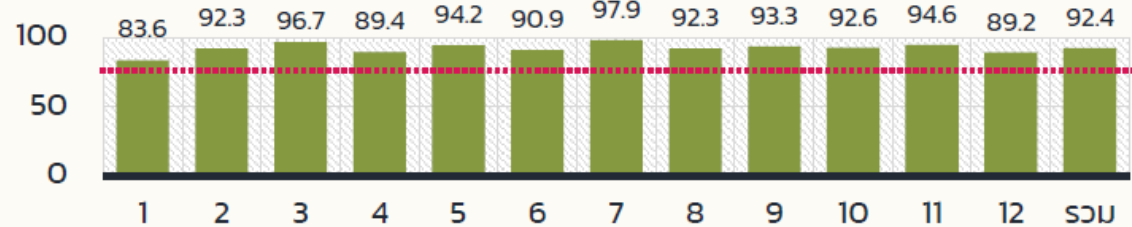
คัดกรอง

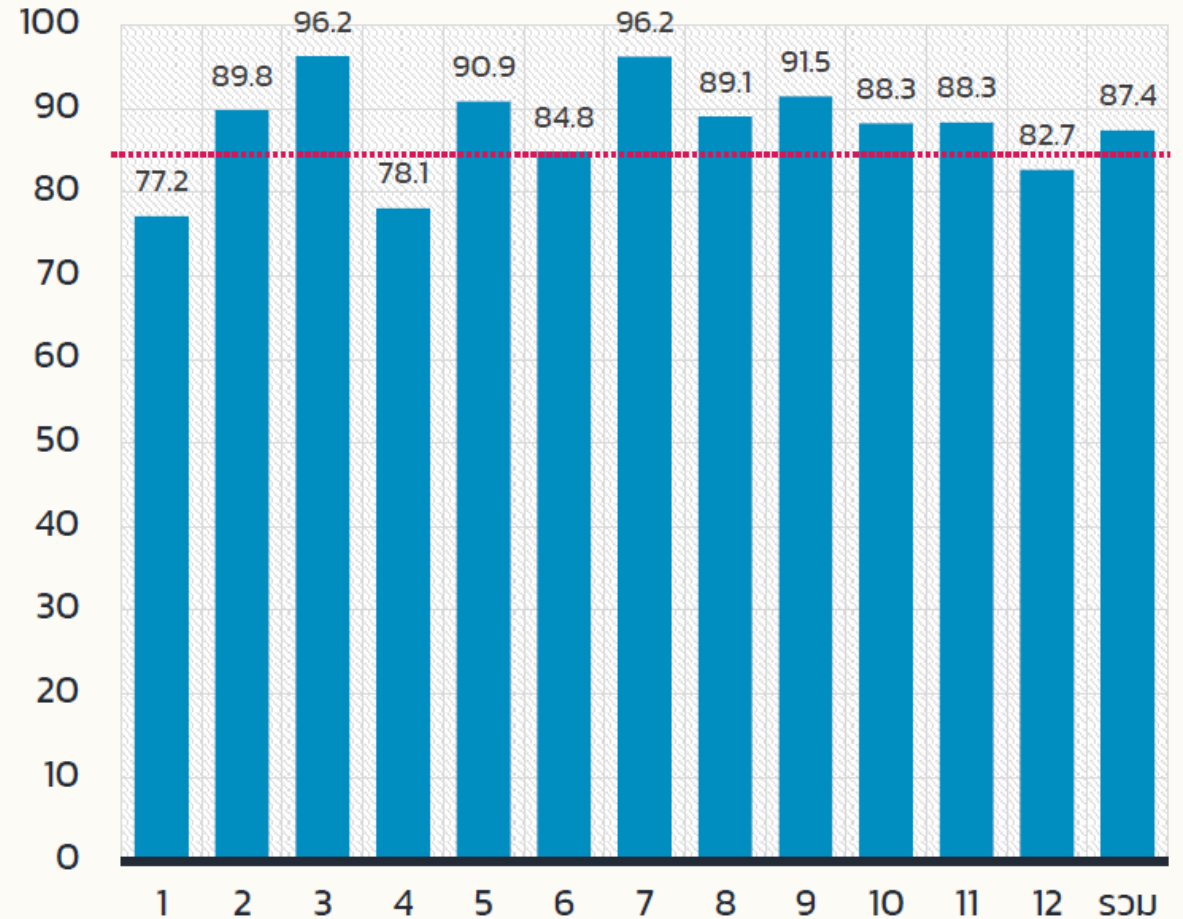
สงสัยล่าช้า

ติดตามได้

พัฒนาการสมวัย

"แนวทางการดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัย"

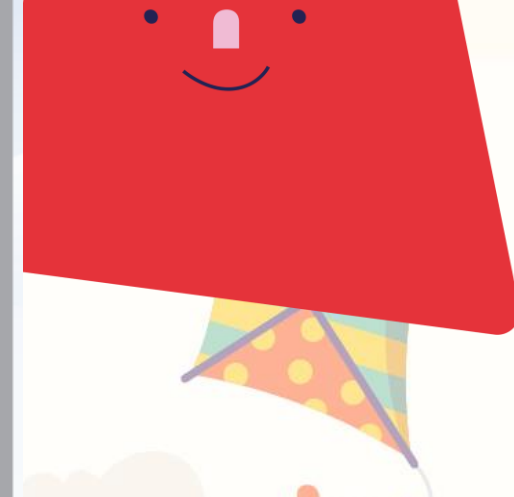

แนวทางการดูแลสุขภาพเด็กวัย 0-5 ปี

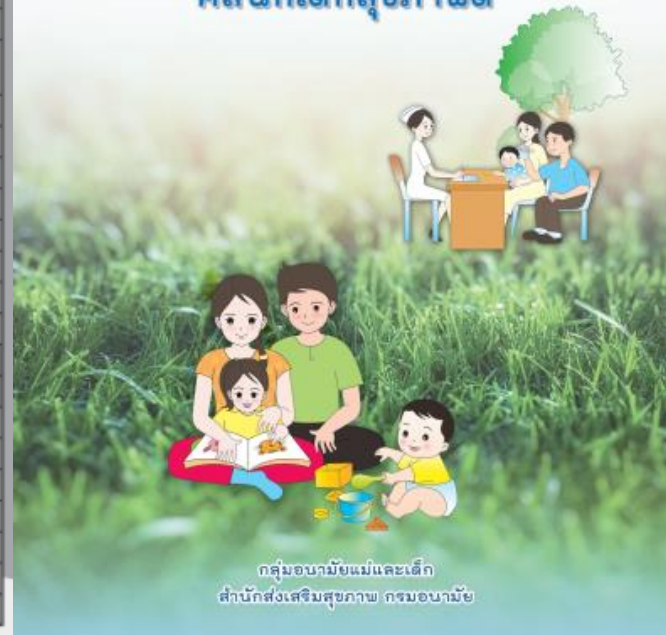
มาตรฐานกระทรวงสาธารณสุขและราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2564

กิจกรรม	กิจกรรม	ช่วงอายุ												
		0-7 วัน	1 เดือน	2 เดือน	4 เดือน	6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน	18 เดือน	2 ปี	3 ปี	4 ปี	5 ปี	
1	ประวัติ/สัมภาษณ์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
2	การตรวจร่างกาย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	ประเมินพัฒนาการ (Development)													
	ติดตามเฝ้าระวังพัฒนาการ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	ตรวจคัดกรองพัฒนาการ						1		1		1	← 1 →		
4	ประเมินปัญหาทางจิตใจ สังคม และพฤติกรรม													
	ประเมินบริบทครอบครัวและสังคม (Family and social determinants of health)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	ประเมินสุขภาพจิตและพฤติกรรม (Behavior/self-esteem/bully)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
5	การวัดและประเมินผล (Measurement and Assessment)													
	น้ำหนัก ตามเกณฑ์อายุและเพศ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	ความยาว/ส่วนสูง ตามเกณฑ์อายุและเพศ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	ความยาวรอบศีรษะ: ตามเกณฑ์อายุและเพศ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	ความดันโลหิต											1		
6	ตรวจคัดกรองสุขภาพ (Health Screening)													
การตรวจเลือดคัดกรอง	IEM	1												
	TSH	1												
	Hb / Hct						1					1		
	ตรวจระดับความเข้มข้นของฮีโมโกลินในเลือด (Oxygen saturation)	1												
	ตรวจการได้ยินด้วยเครื่องมือ	← 1 →												
	ตรวจสีอุจจาระด้วย stool color card	1												
	ตรวจสุขภาพช่องปาก						← 1 →		1	1	1	1	1	
	ตรวจระดับสายตาโดยใช้เครื่องมือ											1		
	วัดโรค	2												
	ตะกั่ว						← 2 →		← 2 →	← 2 →	← 2 →	← 2 →	← 2 →	
	ไขมันในเลือด/เบาหวาน									← 2 →	← 2 →	← 2 →	← 2 →	
	โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	2												
7	วัคซีนป้องกันโรค													
	วัคซีนป้องกันโรค	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
8	การให้คำปรึกษาแนะนำ/ส่งเสริมสุขภาพ													
	การเลี้ยงดูที่เหมาะสม (Positive parenting)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	จิตใจอารมณ์สังคม: การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง/EQ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	การเรียนรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	โภชนาการที่เหมาะสมเพื่อการเจริญเติบโตสมวัย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	การออกกำลังกาย และการนอน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	การดูแลสุขภาพช่องปากและฟัน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	ความปลอดภัยในการใช้ชีวิตในบ้าน โรงเรียน ชุมชน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	

คู่มือแนวทางการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก
สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

ส่วนที่ 2 บริการเด็กแรกเกิด-6 ปี

บันทึกการตรวจสุขภาพประเมิน

กิจกรรม (ไปตรวจตามตัวเลขที่ตรวจพบ หรือหาคือเหมาะสมในช่อง)	1 เดือน	2 เดือน	4 เดือน	6 เดือน
	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....
ชั่งน้ำหนัก				
วัดความสูง				
วัดเส้นคervix				
ความดันโลหิต				
ติดตามเส้นกราฟพัฒนาการ (development surveillance) โดยผู้ปกครอง				
ตรวจคัดกรองพัฒนาการ (development screening) โดยผู้ปกครอง				
ประเมินปัญหาทางจิตใจ สังคม พฤติกรรม และการเรียนรู้				
วัดสายตาโดยใช้เครื่องมือ				
การได้ยิน ด้วยเครื่องมือพิเศษ (OAE หรือ Automated-ABR)				
- โดยการซักถามและใช้เทคนิคการตรวจสอบช่วงสั้น (whispered Voice)				
ตรวจเสียงคัดกรองทารกแรกเกิด (PKU, TSH)	ระบุปกติ/ผิดปกติ			
ตรวจระดับฮีโมโกลบิน/ฮีมาโตคริต				1 ครั้ง ระบุ.....
การเลี้ยงดูสุขภาพวัย ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้				
โภชนาการและการออกกำลังกาย				
การดูแลสุขภาพช่องปากและฟัน				
- ส่งข้อมูลการตรวจทั้งหมด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง				
สารเสพติด/ชนาหารยาเสพติด/พฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ				

บริการเด็กแรกเกิด 6 ปี ส่วนที่ 2

การเจริญเติบโตพัฒนาการเด็กปฐมวัย

9 เดือน	12 เดือน	18 เดือน	24 เดือน	30 เดือน	42 เดือน	48 เดือน	60 เดือน	72 เดือน
วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....	วันที่.....
					1 ครั้ง ระบุ.....			
					1 ครั้ง ไม่ทราบ/ปกติ/สงสัยว่าช้า			
					1 ครั้ง ระบุ VA สายตา ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ ☐ สายตา ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ			
						1 ครั้ง ระบุ ผ่าน/ไม่ผ่าน		
1 ครั้ง								

สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก

ชื่อ-นามสกุล.....

นำติดตัวทุกครั้งที่ได้รับบริการ ในสถานพยาบาลทุกแห่ง
ใช้ประกอบการส่งต่อ เพื่อแจ้งผู้ให้บริการในพื้นที่ใกล้เคียง
กระทรวงสาธารณสุข 2561

พร้อมจำหน่าย หากผู้ใดเห็นหรือพบขโมยเล่มนี้ โปรดส่งคืนด้วย
บริการข้อมูลเพื่อการดูแลสุขภาพแม่และเด็ก โทรกรณวนันต์ 2561
ฟรี บริการสมัคร ลงทะเบียนฟรี ผ่าน LINE
เพิ่มเพื่อน Line @9yangth หรือสแกน QR Code

แนวทางการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

ระบบบริการ

กระบวนการคุณภาพในคลินิกเด็กสุขภาพดี
ครอบคลุมในเรื่อง

- สถานที่
- อุปกรณ์
- บุคลากร
- การจัดบริการในคลินิก
- การบริการเชิงรุก การส่งต่อ
- การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

สถานที่

สถานที่ให้บริการ
เหมาะสมเป็นสัดส่วน
และปลอดภัย

แนวทางการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

เครื่องมือ อุปกรณ์

มีอุปกรณ์ประเมินการเจริญเติบโต

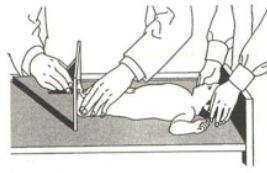
วัดความยาวและส่วนสูง

เด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี

วัดความยาวในท่านอน
ถอดหมวก รองเท้า

- นอนในท่าขาและเข่าเหยียดตรงส่วนศีรษะชิดกับไม้วัดที่ตั้งฉากอยู่กับที่

- เลื่อนไม้วัดส่วนที่ใกล้เท้าให้มาชิดกับปลายเท้าและสันเท้าที่ตั้งฉากกับพื้น

- อ่านค่าให้ละเอียด มีทศนิยม 1 ตำแหน่ง เช่น 120.4 เซนติเมตร

เทคนิคการวัดความยาวและส่วนสูง

เด็กอายุ 2 ปีขึ้นไป

- ถอดรองเท้า ยืนบนพื้นราบ ตัวตรงหันด้านหลังไปชิดกับเครื่องวัดส่วนสูง

- สันเท้า หลัง ก้น ไหล่ ศีรษะสัมผัสไม้วัด

- ยึดตัวขึ้นไปข้างบนให้เต็มที่ ไม่งอเข่า เท้าชิด

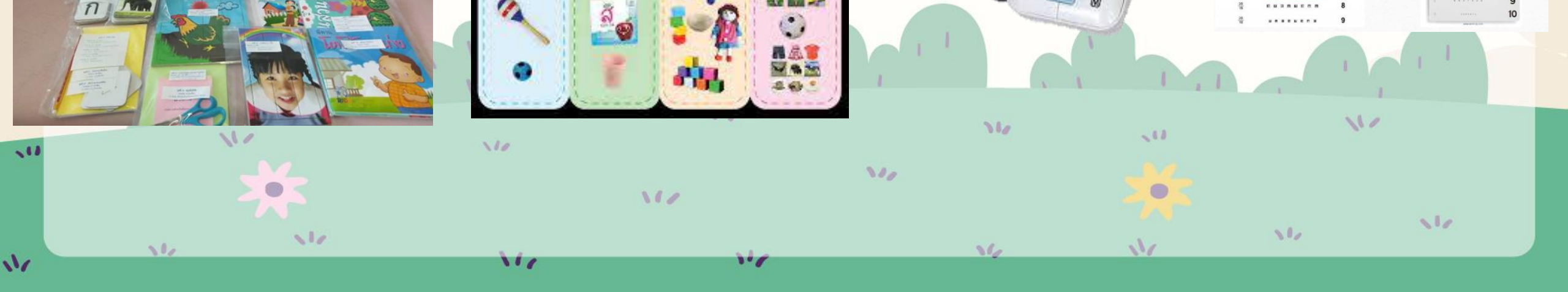
แนวทางการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

เครื่องมือ อุปกรณ์

มีอุปกรณ์ประเมินพัฒนาการ ตรวจร่างกายตรวจพิเศษต่างๆ

E chart	Snellen chart

กิจกรรมการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

ประวัติ/สัมภาษณ์

การซักประวัติ เช่น ปัญหาการเลี้ยงดู พฤติกรรมเด็ก สุขภาพเด็ก การปรับตัวของสมาชิกครอบครัว สุขภาพของแม่ ฯลฯ

ประเมินปัญหาทางจิตใจ
สังคม และพฤติกรรม

การสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก

ประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ ที่พบเด็ก และ
คัดกรองด้วยเครื่องมือมาตรฐาน DSPM
เมื่ออายุ 9, 18, 30 , 42 และ 60 เดือน

การตรวจร่างกาย

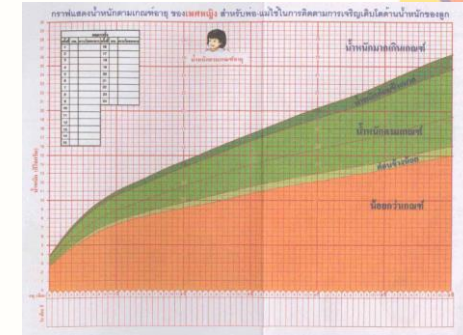
การตรวจร่างกายทุกระบบ
ค้นหาความผิดปกติการถูกระทอนรุนแรง

กิจกรรมการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

การวัดและประเมินผล

การประเมินภาวะโภชนาการ กราฟ
โภชนาการ นน-อายุ , สส-อายุ, นน-สส

การตรวจคัดกรองสุขภาพ

- Metabolic disease แรกเกิดถึง 2 เดือน
- ภาวะซีด อายุ 6-12 เดือน 3-4ปี
- Autism อายุ 18 และ 24 เดือน
- ความดันโลหิต อายุ 3 และ 4 ปี
- สายตา อายุ 3 - 4 ปี
- หู อายุ แรก-3 เดือน
- ตะกั่ว อายุ 1 และ 2 ปี
- สุขภาพช่องปาก

กิจกรรมการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

วัคซีน
ป้องกันโรค

ตารางการให้วัคซีนในเด็กไทย 2566

แนะนำโดย สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย

วัคซีนจำเป็นที่ต้องให้กับเด็กทุกคน

วัคซีน	อายุ	แรกเกิด	1 เดือน	2 เดือน	4 เดือน	6 เดือน	9-12 เดือน	18 เดือน	2-2 ¹ / ₂ ปี	4-6 ปี	11-12 ปี
บีซีจี ¹ (BCG)		BCG									
ตับอักเสบบี ² (HBV)		HBV1	(HBV2)	DTwP-HB-	DTwP-HB-	DTwP-HB-					
คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์ ³ (DTwP)				Hib-1	Hib-2	Hib-3		DTwP กระตุ้น 1		DTwP กระตุ้น 2	Td และ ทุก 10 ปี
ฮิบ ⁴ (Hib)											
โปลิโอ ⁵ ชนิดกิน (OPV)				OPV1	OPV2+IPV	OPV3		OPV กระตุ้น 1		OPV กระตุ้น 2	
โรต้า ⁶ (Rota)				Rota1	Rota2	(Rota3)					
หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน ⁷ (MMR)							MMR1	MMR2			
ไข้มองอักเสบเจอี ⁸ (Live JE)							JE1		JE2		
ไขหวัดใหญ่ ⁹ (Influenza)							Influenza ให้ 2 เข็ม ห่างกัน 1 เดือน ในครั้งแรก				
โควิด-19 (COVID-19)							ดูคำแนะนำในการฉีดตามคำแนะนำของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขและราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย				
เอชพีวี ¹⁰ (HPV)											เด็กหญิงประถม 5 2 เข็ม ห่างกัน 6-12 เดือน

วัคซีนอื่นๆ ที่อาจให้เสริม หรือทดแทน

วัคซีน	อายุ	2 เดือน	4 เดือน	6 เดือน	12-15 เดือน	18 เดือน	2 ปี	4 ปี	5 ปี	6 ปี	9 ปี	11-12 ปี	15 ปี
คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ชนิดไร้เซลล์ ³ หรือ ชนิดทั้งเซลล์ (DTaP/DTwP, Tdap หรือ Tdap) ตับอักเสบบี ² โปลิโอ ⁵ ชนิดฉีด (IPV) ฮิบ ⁴ (Hib)		DTaP/DTwP -HB-IPV- Hib1	DTaP/DTwP -(HB)-IPV -Hib2	DTaP/DTwP -HB-IPV- Hib3		DTaP-IPV-(Hib4) กระตุ้น 1		DTaP-IPV หรือ Tdap-IPV กระตุ้น 2 หรือ Tdap				Tdap หรือ Tdap ต่อไป Td หรือ Tdap/Tdap ทุก 10 ปี	
นิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกต ¹¹ (PCV)		PCV1	PCV2	(PCV3)	PCV4								
อีวี 71 ¹² (EV71)					EV71 2 เข็ม ห่างกัน 1 เดือน								
ตับอักเสบบี ¹³ (HAV)					HAV ชนิดเชื้อไม่มีชีวิต ให้ 2 ครั้ง ห่างกัน 6-12 เดือน ชนิดเชื้อมีชีวิต ฉีดครั้งเดียวเมื่ออายุ 18 เดือนขึ้นไป								
อีสุกอีใส ¹⁴ (VZV) หรือวัคซีนรวม หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน-อีสุกอีใส (MMRV)					VZV1 (หรือ MMRV1)	VZV2 (หรือ MMRV2)							
ไขหวัดใหญ่ ⁹ (Influenza)					Influenza ให้ปีละครั้ง (ในเด็กอายุต่ำกว่า 9 ปีให้ 2 เข็ม ห่างกัน 1 เดือน ในครั้งแรก)								
เอชพีวี ¹⁰ (HPV)												HPV 2 เข็ม ห่างกัน 6-12 เดือน	
ไขเลือดออก ¹⁵ (DEN)												DEN 2 หรือ 3 เข็ม ขึ้นอยู่กับชนิดวัคซีน	
พิษสุนัขบ้า ¹⁶ (Rabies) ก่อนการสัมผัสโรค					2 ครั้งห่างกันอย่างน้อย 7 วัน (หรือ 21 วัน)								

กิจกรรมการจัดบริการคลินิกเด็กสุขภาพดี

การให้คำปรึกษาแนะนำ/
ส่งเสริมสุขภาพ

- การปรับตัวของครอบครัว บทบาทของพ่อและแม่
- ความรุนแรงในครอบครัว แหล่งสนับสนุนครอบครัว (positive parenting)
- สุขภาพกายจิตของพ่อแม่
- การปรับตัวของเด็ก พฤติกรรมของเด็ก พัฒนาการของเด็ก
- การให้อาหาร
- ความปลอดภัย
- สุขภาพช่องปาก
- การออกกำลังกายการนอนหลับ
- การเรียนรู้เท่าทันสื่อ

การตรวจประเมิน
และการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

DSPM/DAIM

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง
Developmental Assessment For Intervention Manual (DAIM)

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

สปสช.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

คู่มือ DSPM
ห้ามจำหน่าย

พัฒนาการเด็ก

1. กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ด้านการเคลื่อนไหว

2. ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก
และสติปัญญา

3. ด้านการเข้าใจภาษา

4. ด้านการใช้ภาษา

5. ด้านการช่วยเหลือตนเอง
และสังคม

อุปกรณ์สำหรับคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ 9 เดือน

อายุ 18 เดือน
(1 ปี 6 เดือน)

อายุ 30 เดือน
(2 ปี 6 เดือน)

อายุ 42 เดือน
(3 ปี 6 เดือน)

อายุ 60 เดือน
(5 ปี)

ขั้นตอนในการประเมิน

ขั้นตอนการเตรียม ความพร้อม

- การเตรียมตัวผู้ประเมินและส่งเสริมพัฒนาการ
- การเตรียมอุปกรณ์
- การเตรียมสถานที่สำหรับประเมินพัฒนาการเด็ก
- การเตรียมเด็ก

ขั้นตอนในการประเมิน

ขั้นการสร้างสัมพันธภาพ

1. ผู้ประเมินให้ข้อมูลผู้ปกครอง

- แนะนำตัว
- จะทำอะไร
- เพื่ออะไร
- วิธีการอย่างไร

ขั้นการประเมินตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การคำนวณอายุ

- สอบถามวันเดือนปีเกิดเด็กจากผู้ปกครองแล้วคำนวณอายุเด็ก

- วิธีการคำนวณ

เริ่มจาก วัน เดือน และปีที่ทำการประเมินเป็นตัวตั้ง วัน เดือน และปีเกิดเด็กเป็นตัวลบ ถ้าวันตัวตั้งจำนวนน้อยกว่าให้ยืมที่เดือนมา 1 เดือน (30 วัน) ถ้าตัวตั้งเดือนน้อยกว่าตัวลบให้ยืมที่ปี 1 ปี (12 เดือน)

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการทดสอบ	255 5 ⁴	3 ⁺¹²	15
วันเดือนปีเกิด	2550	8	10
เด็กอายุ	4	7	5

การคำนวณอายุ

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการประเมิน	2565	8	15
วัน เดือน ปีเกิด	2564	2	10
เด็กอายุ	1	6	5

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการประเมิน	2565	7+12 =19	15+30 =45
วัน เดือน ปีเกิด	2562	11	25
เด็กอายุ	2	8	20

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการประเมิน	2565	12	22
วัน เดือน ปีเกิด	2562	11	30
เด็กอายุ	3	0	22

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการประเมิน	2565	12	22
วัน เดือน ปีเกิด	2563	12	23
เด็กอายุ	1	11	29

ขั้นตอนในการประเมิน

ขั้นตอนสรุป

ด้านอายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
แรกเกิด-1 เดือน	1. ทำนอนคว่ำยกศีรษะและหันไปข้างใดข้างหนึ่งได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	2. มองตามถึงกึ่งกลางลำตัว ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	3. สะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อได้ยินเสียงพูดระดับปกติ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	4. ส่งเสียงอ้อแอ้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	5. มองจ้องหน้าได้นาน 1-2 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
1-2 เดือน	6. ทำนอนคว่ำยกศีรษะตั้งขึ้นได้ 45 องศา นาน 3 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	7. มองตามผ่านกึ่งกลางลำตัว ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	8. มองหน้าผู้พูดอยู่ได้นาน 5 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	9. ทำเสียงในลำคอ (เสียง "อู" หรือ "อา" หรือ "อือ") อย่างชัดเจน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	10. ยิ้มตอบหรือส่งเสียงตอบได้เมื่อผู้ประเมินยิ้มและพูดคุยด้วย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
3-4 เดือน	11. ทำนอนคว่ำยกศีรษะและอกพ้นพื้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	12. มองตามสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ เป็นมุม 180 องศา ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	13. หันตามเสียงได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	14. ทำเสียงสูงๆ ต่ำๆ เพื่อแสดงความรู้สึก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	15. ยิ้มทักคนที่คุ้นเคย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
5-6 เดือน	16. ยันตัวขึ้นจากท่านอนคว่ำโดยเหยียดแขนตรงทั้งสองข้างได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	17. เอื้อมมือหยิบและถือวัตถุไว้ขณะอยู่ในท่านอนหงาย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	18. หันตามเสียงเรียก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	19. เลียนแบบการเล่นทำเสียงได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	20. สนใจฟังคนพูด และสามารถมองไปที่ของเล่นที่ผู้ทดสอบเล่นกับเด็ก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

โรงเรียนพ่อแม่

คลินิกเด็กสุขภาพดีคุณภาพ

หลักการของคลินิกเด็กสุขภาพดีคุณภาพ เป้าหมาย คือ เด็ก

แข็งแรง → การตรวจร่างกายทั่วไป
การได้รับวัคซีนป้องกันโรค
การตรวจฟัน
การตรวจ ความดัน ปัสสาวะ
การประเมินภาวะโภชนาการ

เก่ง → การตรวจภาวะซีด
การตรวจตา หู
การประเมินและส่งเสริมพัฒนาการ
การคัดกรองออทิสติก

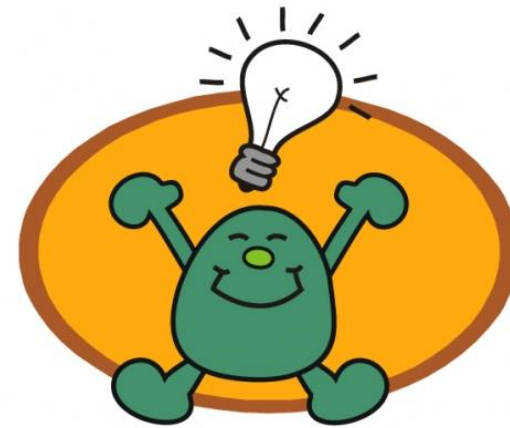
ดี → การคัดกรองความฉลาดทางอารมณ์
โรงเรียนพ่อแม่

มีความสุข → การช้กิจกรรมต่างๆ
การให้คำแนะนำล่องหน้า

Bright Future USA for Child Health Supervision

มีจุดมุ่งหมาย คือ

- การคัดกรองและเฝ้าระวังโรค
- การป้องกันโรค
- การส่งเสริมสุขภาพ

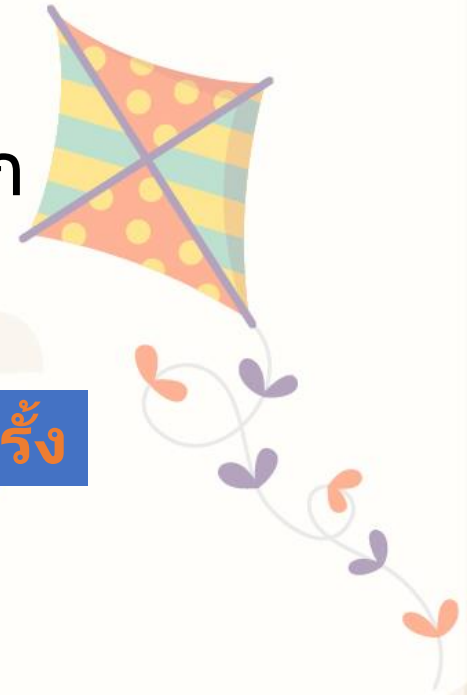
กิจกรรมที่พึงทำของ Bright Future

1) การชักประวัติ เช่น ปัญหาการเลี้ยงดู พฤติกรรมเด็ก สุขภาพเด็ก การปรับตัวของสมาชิกครอบครัว สุขภาพของแม่ ฯลฯ **ทำทุกครั้ง**

2) การสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก **ทำทุกครั้ง**

3) การประเมินพัฒนาการ **ทำทุกครั้ง** ที่พบเด็ก และ
คัดกรองด้วยเครื่องมือมาตรฐาน DSPM
เมื่ออายุ 9, 18, 30 และ 42 เดือน

4) การตรวจร่างกาย **ทำทุกครั้ง**
ค้นหาการถูกระทำรุนแรง

กิจกรรมที่พึงทำของ Bright Future

5) การประเมินภาวะโภชนาการ
BMI เมื่ออายุ 2 ปีขึ้นไป

ทำทุกครั้ง

6) **การตรวจหรือคัดกรองพิเศษ** เช่น
Metabolic disease แรกเกิดถึง 2 เดือน
ภาวะซีด อายุ 12 เดือน
Autism อายุ 18 และ 24 เดือน
ความดันโลหิต อายุ 3 และ 4 ปี
สายตา อายุ 3 - 4 ปี
หู อายุ 4 ปี
ตะกั่ว อายุ 1 และ 2 ปี

กิจกรรมที่พึงทำของ Bright Future

7) การให้วัคซีน **ทำทุกครั้ง**

8) **การให้คำแนะนำล่วงหน้า** **ทำทุกครั้ง**

- การปรับตัวของครอบครัว บทบาทของพ่อและแม่
- ความรุนแรงในครอบครัว แหล่งสนับสนุนครอบครัว
- สุขภาพกายจิตของพ่อแม่
- การปรับตัวของเด็ก พฤติกรรมของเด็ก พัฒนาการของเด็ก
- การให้อาหาร
- ความปลอดภัย
- สุขภาพช่องปาก

การประเมินพัฒนาการตามช่วงอายุ

- ด้านสังคม-อารมณ์
- ด้านการสื่อสาร
- ด้านความสามารถ (สติปัญญา)
- ด้านร่างกาย

การตรวจร่างกาย

- ลักษณะทั่วไป – ร่าเริง ชีต เขียว เหลือง ความพิการ
- ศีรษะ – กระทบ่อม ขนาดศีรษะ
- ตา – ขุ่นขาว red reflex ตาเหล่
- หู – ใบหู ช่องหู
- จมูก – ช่องจมูก
- ปาก – ความพิการ ลิ้นติด

การตรวจร่างกาย

- หัวใจ – murmur, femoral pulse
- ปอด – การหายใจ
- ท้อง – สะตือ ก่อน
- อวัยวะเพศและทวารหนัก
- กล้ามเนื้อและกระดูก – ความผิดปกติของกระดูกสันหลัง แขนขา
- ระบบประสาท – การเคลื่อนไหว muscle tone reflex

คำแนะนำ

- รักลูกให้กอด
- เข้าใจพื้นฐานอารมณ์ของเด็ก
- ไม่ต้องกลัวเด็กติดมือ
- หากรู้สึกเครียด ให้วางเด็กลงในที่ปลอดภัยและให้คนอื่นดูแลแทน จนรู้สึกผ่อนคลาย
- สังเกตอาการซึมเศร้าของแม่ (baby blue)
- มีเวลาครอบครัว เล่นด้วยกัน อ่านหนังสือด้วยกัน เล่นนิทาน

คำแนะนำ

- ล้างมือก่อนจับตัวเด็ก
- ไม่นำเด็กไปในที่แออัด
- ผืนผ้าอ้อม ป้องกันด้วย good cleaning และ air drying ดีที่สุด
- แป้งฝุ่นไม่ควรใช้
- ไม่จำเป็นต้องใช้สบู่ทุกครั้งที่อาบน้ำเด็ก
- เด็กกินนมพอ สังเกตได้จากฉี่ 6-8 ครั้งต่อวัน อึ 3-4 ครั้งต่อวัน และน้ำหนักขึ้น
- ฝึกการควบคุมการขับถ่ายเมื่อเด็กสามารถกลั้นปัสสาวะได้อย่างน้อย 2 ชั่วโมง

คำแนะนำ

- ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา และปัญญาของเด็ก โดยการอ่านหนังสือกับเด็ก เล่นนิทาน ร้องเพลง พูดคุย สม่่าเสมอ
- เด็กอายุน้อยกว่า 2 ปี ไม่ควรดู TV หรือ VDO
- เด็กอายุมากกว่า 2 ปี ดูไม่เกิน ชั่วโมงต่อวันสำหรับรายการส่งเสริมความรู้

คำแนะนำ

- ชมเมื่อมีพฤติกรรมดี มีความคิดริเริ่มทำงานสำเร็จ
- ไม่อนุญาตให้เด็ก กัด ตี ต่อย กับใคร ยุติการกระทำทันทีโดยแยกเด็กออกไป และอธิบายผลของการกระทำต่อผู้อื่น แนะนำให้ขอโทษ
- ไม่ลงโทษด้วยการตี ใช้วิธี time-out หรือ set limit
- กำหนดกติกาครอบครัว (ไม่มากเกินไป)
- ฝึกวินัยในตนเอง

การเจริญเติบโต: การเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้

- ❖ รูปร่างของร่างกาย
 - ❖ น้ำหนัก
 - ❖ ส่วนสูง
- ⇒ **ภาวะโภชนาการ**
- ❖ ความยาวของเส้นรอบวงศีรษะ
 - ❖ ความยาวของเส้นรอบวงอก
 - ❖ การขึ้นของฟันแท้

ภาวะโภชนาการ

- เป็นดัชนีหนึ่งที่สำคัญในการบ่งชี้ภาวะสุขภาพ

- ❖ **นิยามใช้: การประเมินน้ำหนักตัว และความยาว/สูง**

- เป็นวิธีการ (การวัดสัดส่วนร่างกาย) ที่ทำได้อย่างรวดเร็ว ง่าย
- นำน้ำหนัก และความยาว/สูง (ถูกต้องแม่นยำ) จากการวัด
- มาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการเจริญเติบโต โดยเปรียบเทียบระหว่างอายุ น้ำหนัก และความยาว/สูง
- ไม่ต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญในการวัดมากนัก
- สามารถประเมินกับบุคคลจำนวนมาก

ปัญหาของภาวะสุขภาพ ควรปรับปรุงหรือแก้ไขได้ทันที

การประเมินภาวะโภชนาการ

วัตถุประสงค์

- ❖ เพื่อให้ทราบภาวะโภชนาการ – ปัญหา?
- ❖ เพื่อรักษาและป้องกันภาวะทุโภชนาการ
- ❖ เพื่อประเมิน และติดตามการรักษา

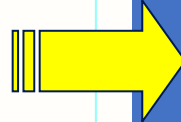

การบริโภค กับ ระดับสารอาหารในร่างกาย

การได้รับอาหารเพียงพอตามต้องการ → เจริญเติบโตปกติ สุขภาพดี

๑. การได้รับไม่เพียงพอ/ มาก

กินไม่พอ/ มาก ต้องการมาก/ น้อย
ย่อย-ดูดซึม-ขับถ่ายไม่ปกติ/ ปกติ

การประเมิน

ประวัติการกินอาหาร

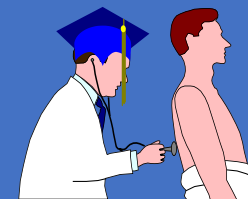

ตรวจหาระดับการสะสม (lab)

การตรวจการทำงาน

ประเมินภาวะโภชนาการ

การตรวจร่างกาย

๒. การสะสมลดลง/ เพิ่มขึ้น

๓. การเปลี่ยนแปลงทางสรีระ – ผิดปกติ

๔. การเจริญเติบโตผิดปกติ*

น้ำหนักน้อย ผอม แกรน/ อ้วน

๕. อาการแสดงทางคลินิก – พยาธิสภาพ

สัดส่วนร่างกาย

➔ ประเมินภาวะโภชนาการ

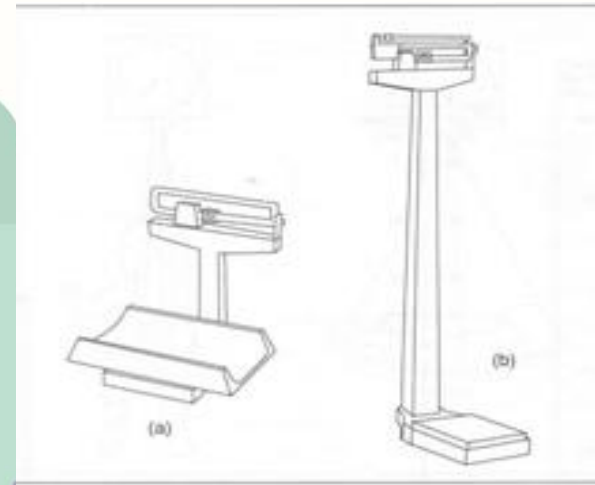
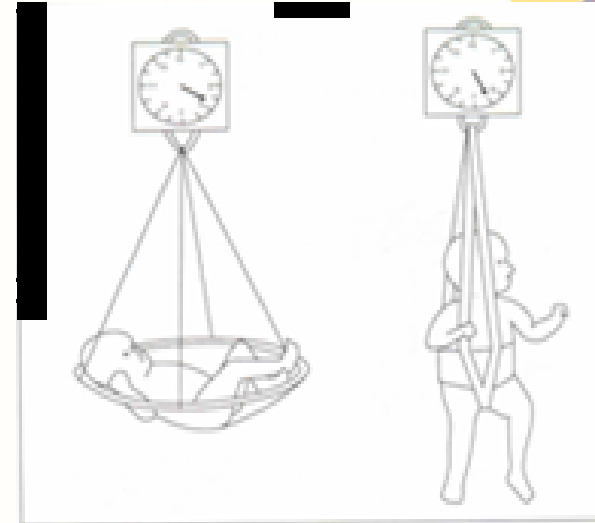
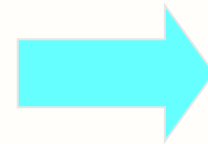
- น้ำหนัก: **เปลี่ยนแปลงเร็ว** ➔ ภาวะโภชนาการในปัจจุบัน
 - ตามอายุ ➔ น้ำหนักน้อย
 - ตามความยาว/ ส่วนสูง ➔ ผอม ภาวะน้ำหนักเกิน โรคอ้วน
- ความยาว/ สูง: **เปลี่ยนแปลงช้า** ➔ ภาวะโภชนาการในอดีต
 - ตามอายุ ➔ แกรน
- เส้นรอบวงศีรษะ ในเด็ก 0-2 ปี ➔ เล็ก < P10th / โต > P90th
- เส้นรอบวงอก ในทารก ➔ < P 10th = ขาดอาหาร

การวัดสัดส่วนร่างกาย ถูกต้อง และเหมาะสม

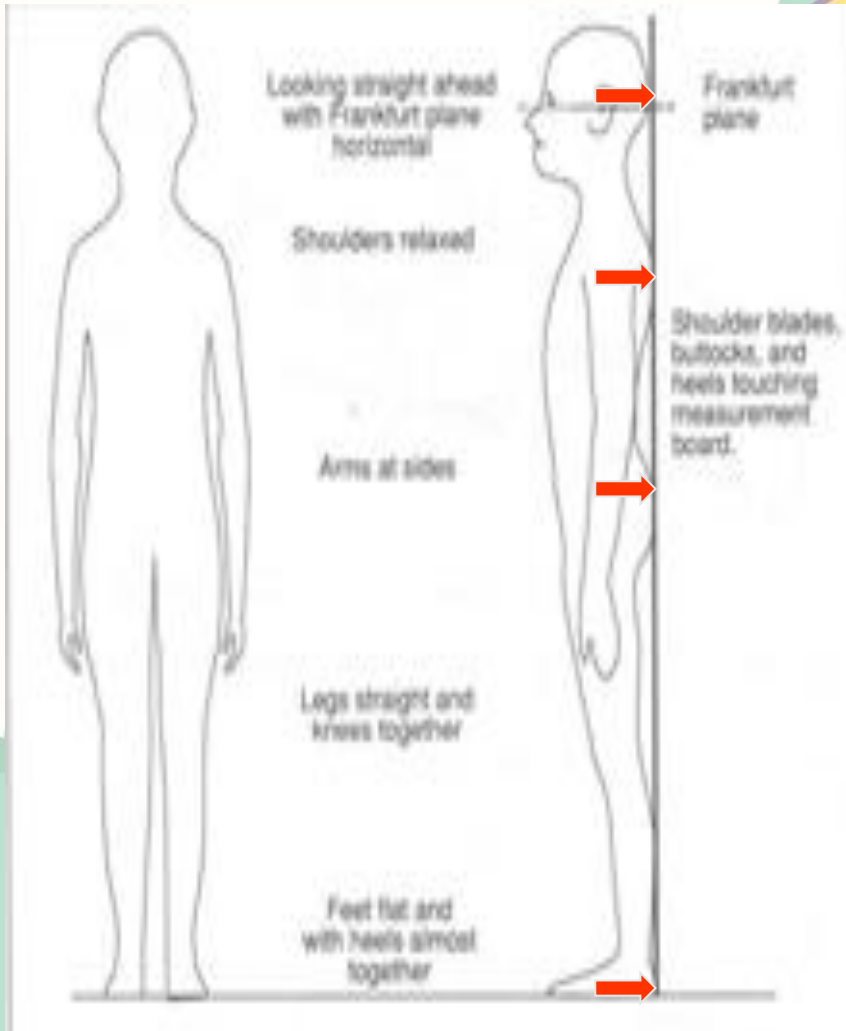
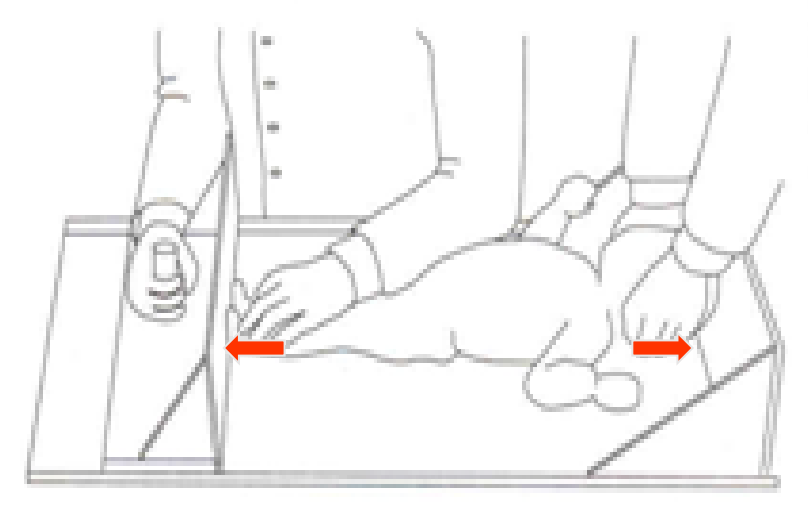
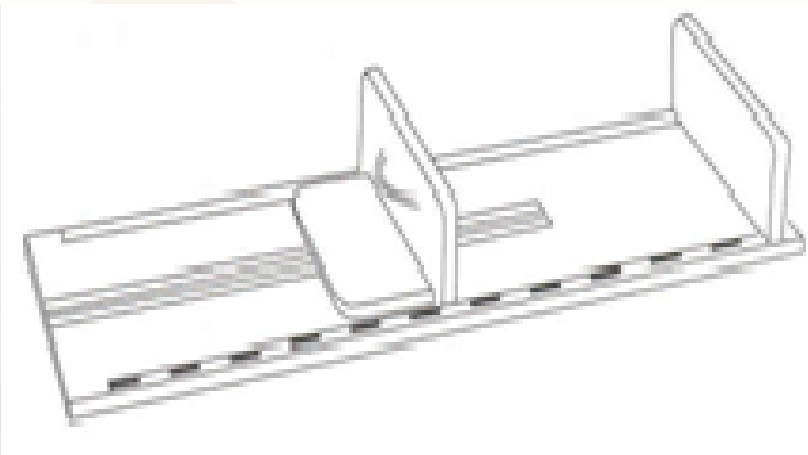

การชั่งน้ำหนัก: ตาชั่งเหมาะสม

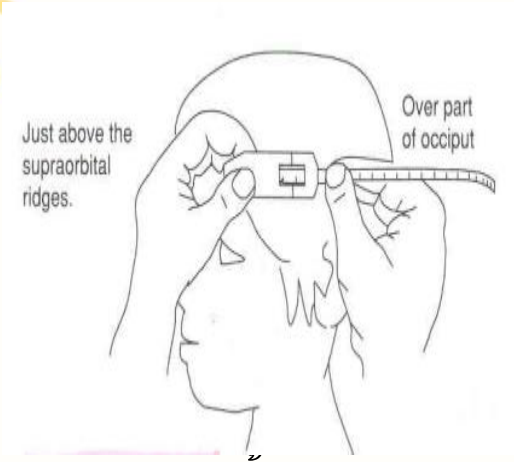

การวัดความยาว-ส่วนสูง

การวัดเส้นรอบวงศีรษะ-เส้นรอบวงอก

เหนือไหวกคิ้ว-ส่วนนูนท้ายทอย

แนวราวมม ไม่แน่น/หลวม

อัตราส่วน เส้นรอบวงอก/ เส้นรอบวงศีรษะ

อายุทารก	< 6 ด.	6 ด.	> 6 ด.
เส้นรอบวงอก/ศีรษะ	< 1	1	> 1

การเพิ่มของขนาดเส้นรอบวงศีรษะ

อายุของเด็ก

ขนาดของเส้นรอบวงศีรษะที่เพิ่มขึ้น

0 - 3 เดือน

2 ซม./ เดือน

3 - 6 เดือน

1 ซม./ เดือน

6 - 12 เดือน

0.5 ซม./ เดือน

1 - 2 ปี

2 ซม./ ปี

2 - 4 ปี

1 ซม./ ปี

> 4 ปี

0.2 - 0.4 ซม./ ปี

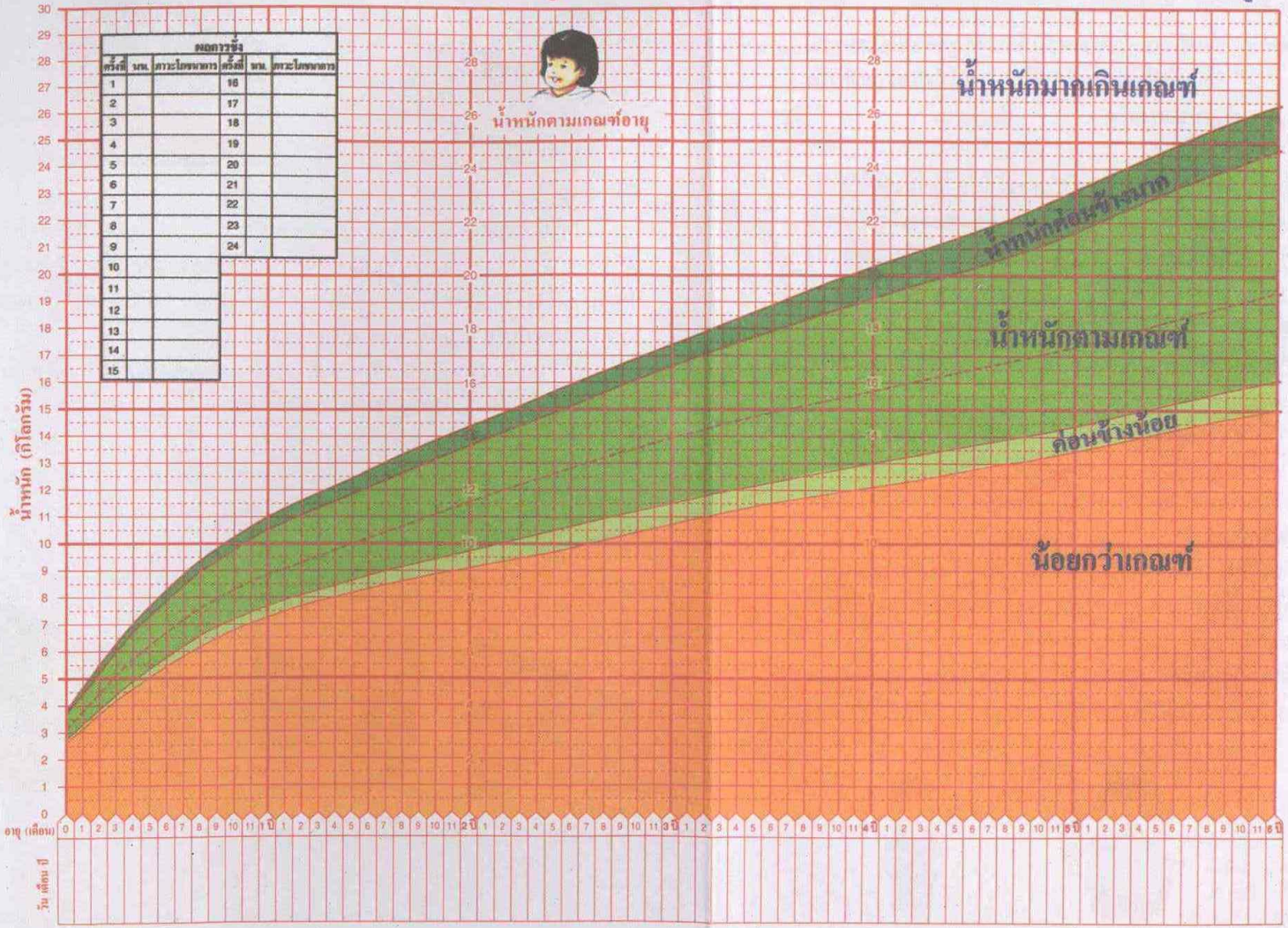

(Modified from Nellhaus. Pediatrics 1968; 211: 106)

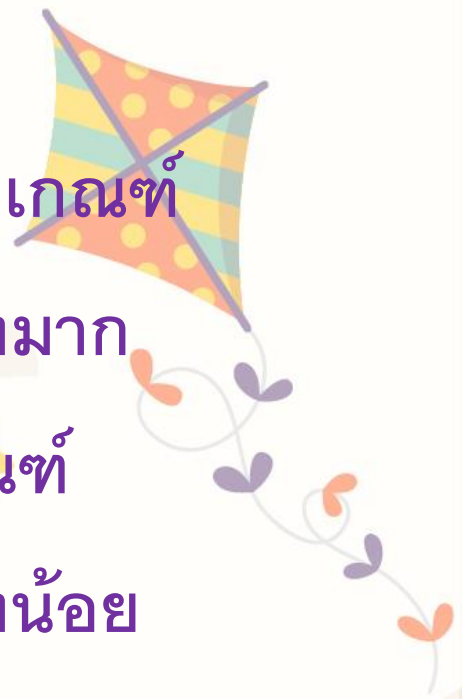

ภาวะโภชนาการ-น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ

กราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ของ **เพศหญิง** สำหรับพ่อแม่ใช้ในการติดตามการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักของลูก

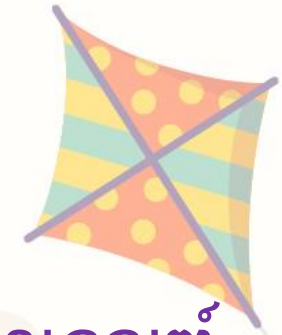
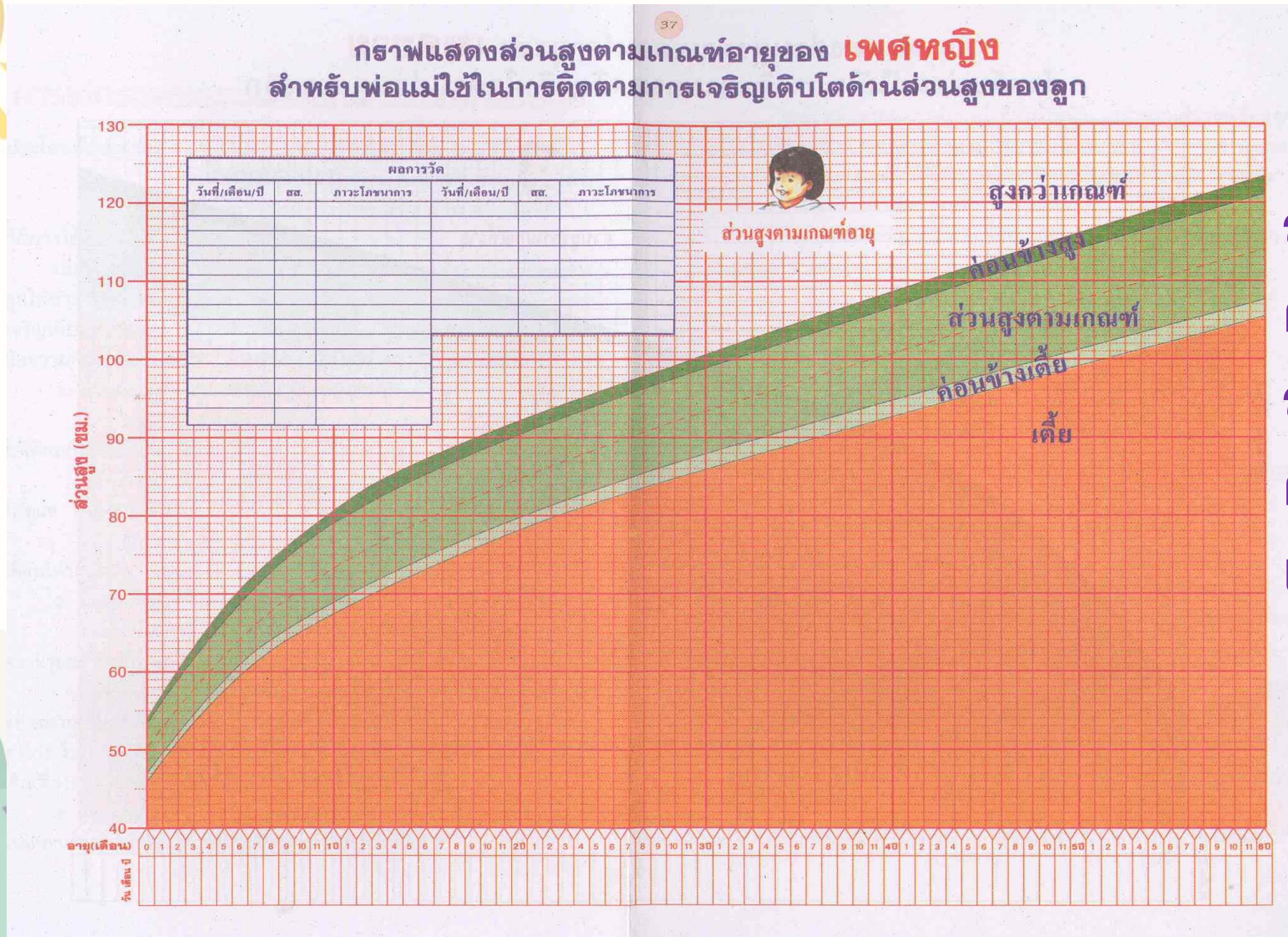

- น้ำหนักมากเกินเกณฑ์
- น้ำหนักค่อนข้างมาก
- น้ำหนักตามเกณฑ์
- น้ำหนักค่อนข้างน้อย
- น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์

ภาวะโภชนาการ-ความสูงตามเกณฑ์อายุ

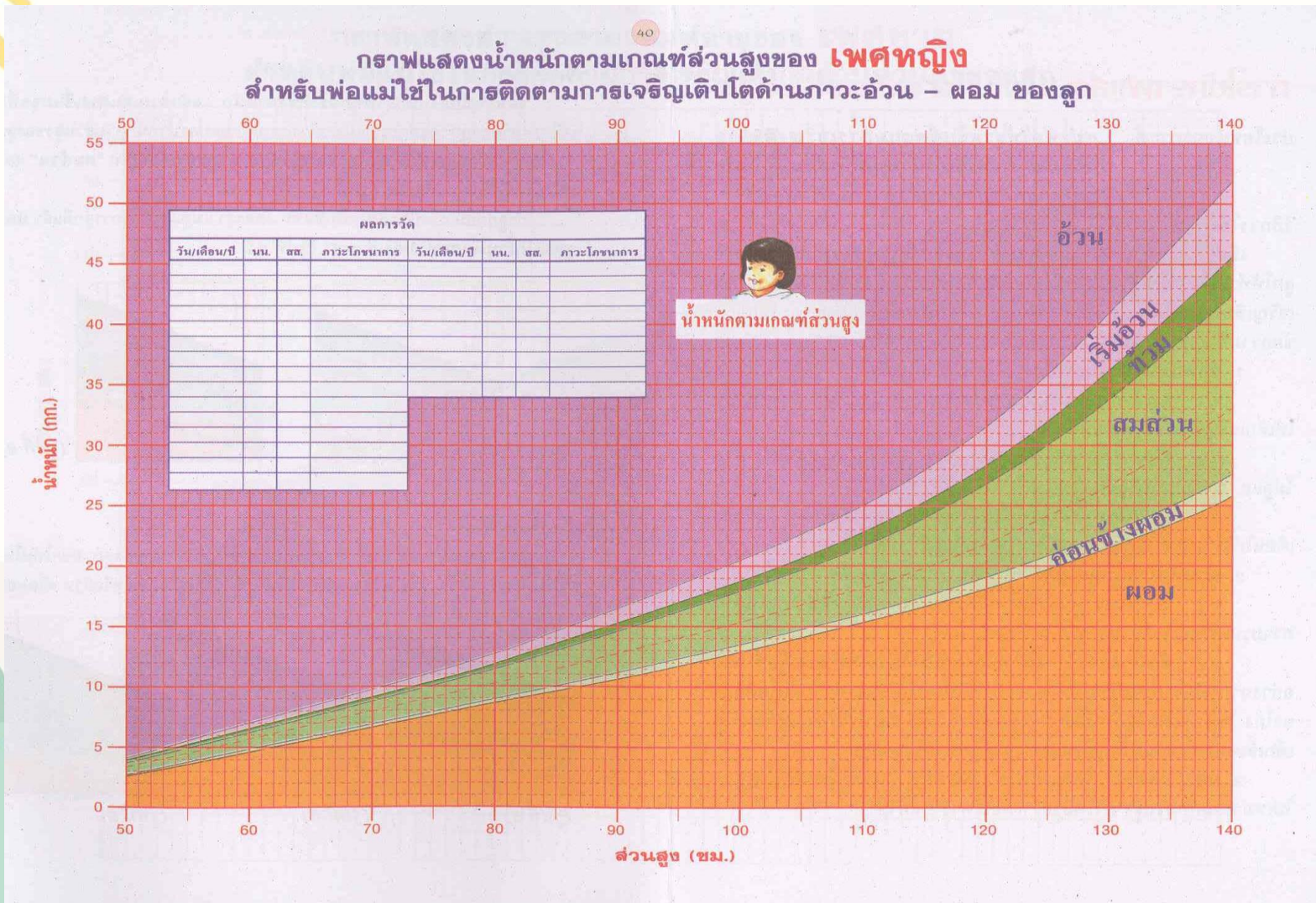

สูงกว่าเกณฑ์
ค่อนข้างสูง
ส่วนสูงตามเกณฑ์
ค่อนข้างเตี้ย
เตี้ย

ภาวะโภชนาการ-น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง

อ้วน
เริ่มอ้วน
ท้วม
ส่วน
ค่อนข้างผอม
ผอม

การตรวจคัดกรองทางตาที่คลินิกเด็กดี

โรคตาเด็กที่พบบ่อยที่เกิดความบกพร่องทางการเห็น

ตรวจคัดกรองตาในคลินิกเด็กดี

1. ตรวจระดับสายตา (Visual acuity, VA)***
2. ตรวจ red reflex ด้วย direct ophthalmoscopy
3. ตรวจตาเขเบื้องต้นด้วยไฟฉาย : Hirschberg test

ตารางการให้วัคซีนในเด็กไทย

แนะนำโดย สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย 2565

วัคซีนจำเป็นที่ควรให้ด้วยเด็กทุกคน

วัคซีน	อายุ	แรกเกิด	1 เดือน	2 เดือน	4 เดือน	6 เดือน	9-12 เดือน	18 เดือน	2 ปี	4-6 ปี	11-12 ปี
บีซีจี* (BCG)		BCG									
ตับอักเสบบี* (HB)		HB1	(HB2)								
คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์* (DTwP)				DTwP-HB		DTwP-HB		DTwP กระตุ้น 1		DTwP กระตุ้น 2	
ฮีบ* (Hib)					2	Hib-3					
โปลิโอชนิดกิน* (OPV)					OPV2+IPV	OPV3		OPV กระตุ้น 1		OPV กระตุ้น 2	
โวก้า* (Rota)					Rota2	(Rota3)					
หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน							MMR1	MMR2			
ใช้สมองอักเสบเจอี*							JE1		JE2		
ใช้หวัดใหญ่* (Inf)							Influenza ให้อีก 2 เข็ม ห่างกัน 1 เดือน ในครั้งแรก				
เอดส์* (HPV)											ฉีดหญิง 1 เข็ม 2 เข็ม ห่างกัน 6-12 เดือน

Red Reflex
Hirschberg test

VA

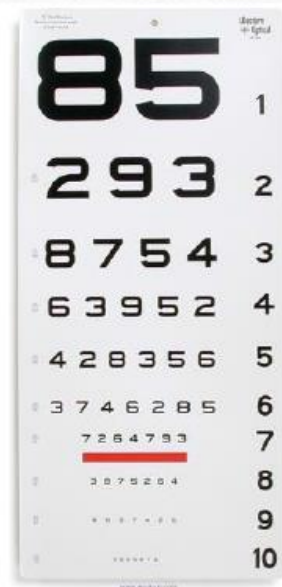
วัคซีนอื่นๆ ที่อาจให้เสริม หรือทดแทน

วัคซีน	อายุ	6 เดือน	12-15 เดือน	18 เดือน	2 ปี	4 ปี	6 ปี	9 ปี	11-12 ปี	15 ปี
คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ชนิดไร้เซลล์* (DTaP, Tdap หรือ Tdap) ตับอักเสบบี* (HB) โปลิโอสชนิดกิน* (IPV) ฮีบ* (Hib)		DTaP-HB-IPV-Hib1	DTaP-(HB)-IPV-Hib2	DTaP-HB-IPV-Hib3	DTaP-IPV-(Hib4) กระตุ้น 1		DTaP-IPV หรือ Tdap-IPV หรือ Tdap กระตุ้น 2		Tdap หรือ Tdap ต่อไป Td หรือ Tdap/Tdap ทุก 10 ปี	
นิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกต** (PCV)		PCV1	PCV2	(PCV3)	PCV4					
ใช้สมองอักเสบเจอี* (Inactivated JE)				JE1, JE2 ห่างกัน 4 สัปดาห์ และ JE3 อีก 1 ปี						
ตับอักเสบบี* (HAV)				HAV ชนิดเชื้อไม่มีชีวิต ให้อีก 2 ครั้ง ห่างกัน 6-12 เดือน ชนิดเชื้อมีชีวิต ฉีดครั้งเดียวเมื่ออายุ 18 เดือนขึ้นไป						
อีสุกอีใส** (VZV) หรือวัคซีนรวม หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน-อีสุกอีใส* (MMRV)				VZV1 (หรือ MMRV1)	VZV2 (หรือ MMRV2)					
ใช้หวัดใหญ่* (Influenza)				Influenza ให้อีก 1 เข็ม (ในเด็กอายุต่ำกว่า 9 ปีให้ 2 เข็ม ห่างกัน 1 เดือน ในครั้งแรก)						
เอดส์* (HPV)									HPV 2 เข็ม ห่างกัน 6-12 เดือน	
ใช้เนื้อคอก** (DEN)									DEN 3 เข็ม 0, 6 และ 12 เดือน	
พิษสุนัขบ้า** (Rabies) ก่อนการสัมผัสโรค				2 ครั้งห่างกันอย่างน้อย 7 วัน (หรือ 21 วัน)						

* วัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ผู้คำแนะนำในการฉีดตามคำแนะนำของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย

1. ตรวจวัดระดับสายตา (Visual acuity, VA)

- สัญญาณชีพ (vital sign)* ของตา

ตรวจวัดระดับสายตา VA

- อายุ 4-6 ปี
 - VA at Well baby clinic
 - เด็กอนุบาล
- อายุ 7 ปี
 - โครงการเด็กไทยสายตาดี
 - วัด VA เด็กประถมศึกษา (ป. 1) โดยคุณครู

แว่นตาสำหรับ 'เด็กสายตาสั้นผิดปกติ'

สิทธิประโยชน์บัตรทอง
ของขวัญเพื่อเด็กไทยสายตาดี

คัดกรองสายตา

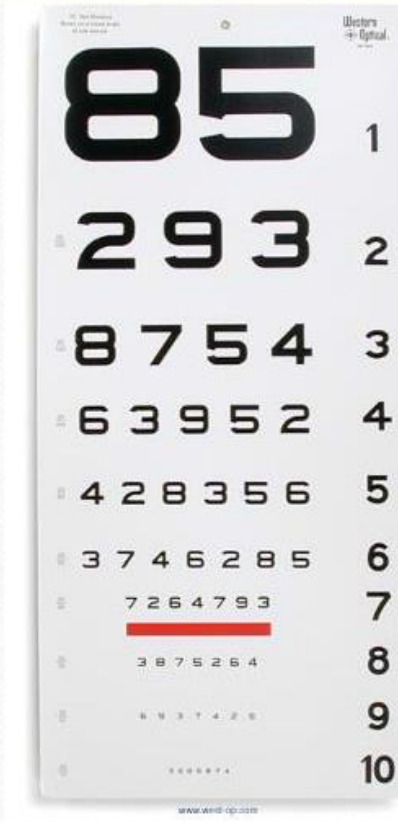
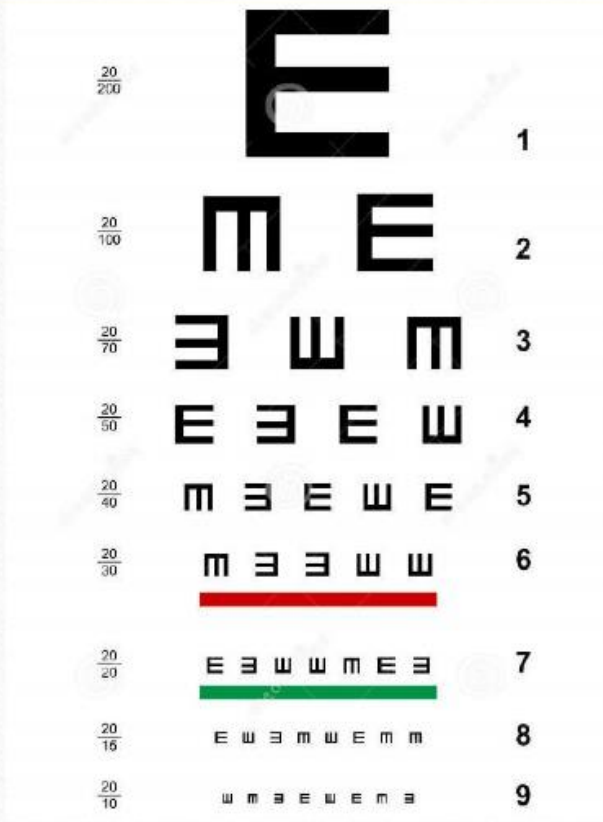
- เน้นเด็ก ป.1 ทุกคน
- เด็กอนุบาล 1-3 / ป. 2-6 (หากครูสงสัยเด็กมีสายตาสั้นผิดปกติ ให้ตรวจคัดกรองได้)

เด็กสายตาสั้นผิดปกติ

รับแว่นตา 1 อัน/คน/ปี

E chart

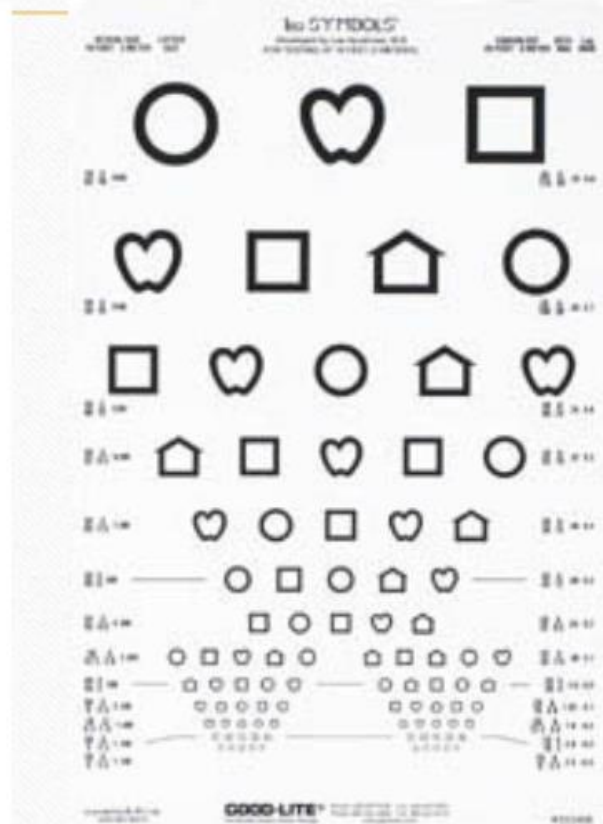
Snellen chart

Allen picture

LEA symbol

HOTV

ปัญหาการบริการในคลินิกเด็กดี ที่ พบบ่อย

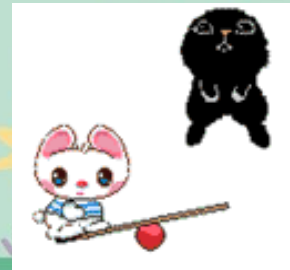

ปัญหาการบริการในคลินิกเด็กดี พบว่า

- บางแห่งสถานที่คับแคบ
- สัดส่วนผู้ให้และผู้รับบริการ **1 : 15**
- เจ้าหน้าที่ เปลี่ยนงาน คนใหม่ไม่ได้รับ

การฝึกDSPM / DAIM

- ผู้รับบริการไม่ได้นำสมุดDSPM ในวันที่รับบริการ

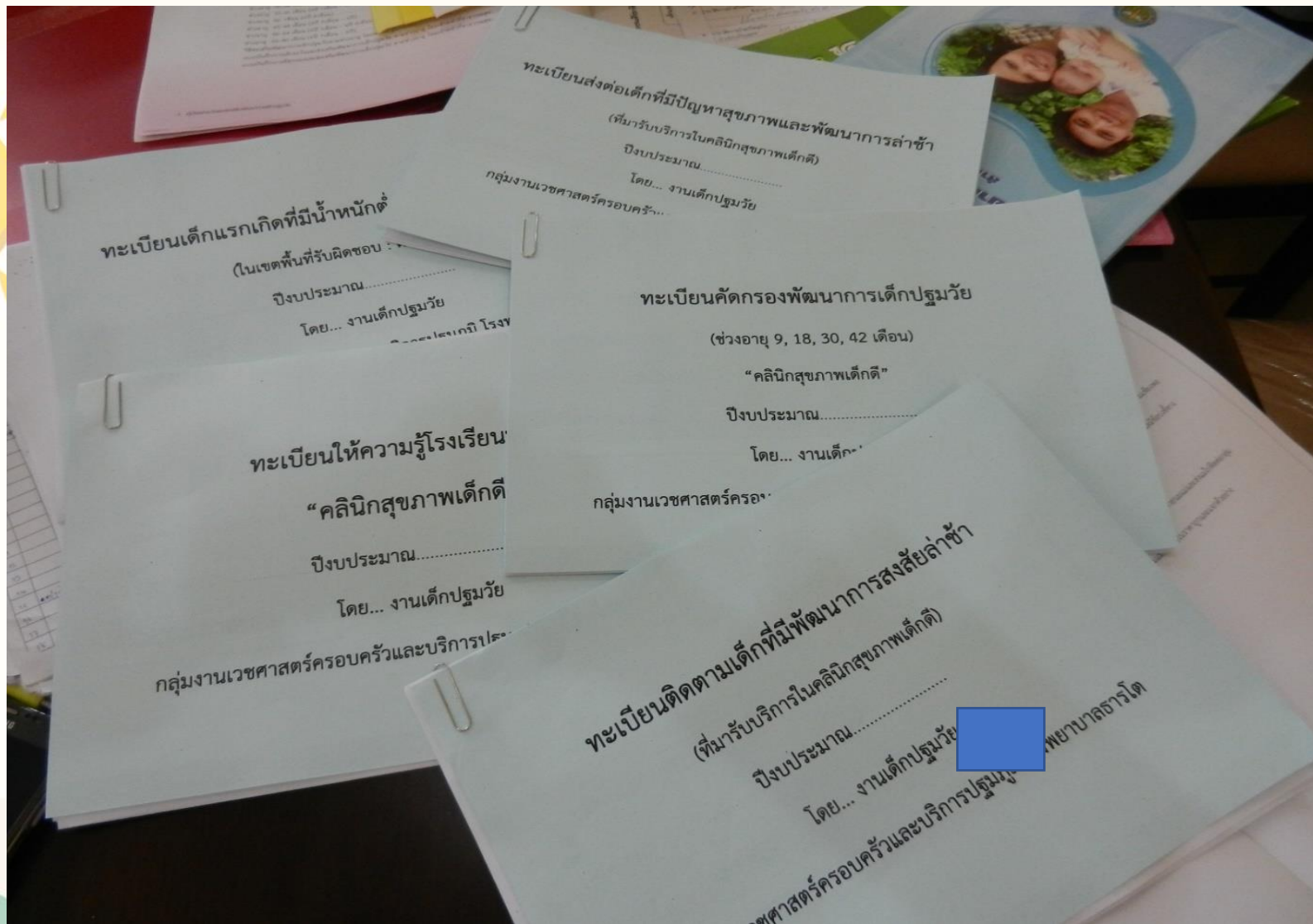

- โรงเรียนพ่อแม่ ไม่มีแผนการสอน และบางแห่ง
ยังไม่การดำเนินการ

- บางแห่งไม่มีการตรวจ ตรวจภาวะซีด
(Hct/Hb) รวมถึงการตรวจพิเศษอื่น

- ไม่มีระบบการจ่ายยาน้ำเสริมธาตุเหล็ก / จ่ายไม่
ต่อเนื่อง

มีทะเบียนเยอะมาก แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์

HITACHI

แผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อม กรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินในบริเวณหอผู้ป่วย

ผู้รับผิดชอบ: นิตยา นิลศรีวิไล
โทร: 085-962-8423

เหตุการณ์ฉุกเฉินหอผู้ป่วย

- ไข้หวัดใหญ่
- ผู้ป่วยติดเชื้อในกระแสเลือด
- ผู้ป่วยติดเชื้อในปอด

ไข้หวัดใหญ่ 3 ขั้นตอน

- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย
- ไข้หวัดใหญ่ 3 ขั้นตอน
- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย
- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย

ผู้ป่วยติดเชื้อในกระแสเลือด

- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย
- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย
- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย

ผู้ป่วยติดเชื้อในปอด

- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย
- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย
- ผู้ป่วยทุกรายต้องสวมหน้ากากอนามัย

การจัดเตรียมวัคซีนในตู้เย็น

ประเภทวัคซีน	อุณหภูมิที่เหมาะสม	ระยะเวลาในการเก็บรักษา
วัคซีนชนิดเชื้อตาย	2-8 °C	สามารถเก็บรักษาได้นาน
วัคซีนชนิดอ่อนฤทธิ์	2-8 °C	สามารถเก็บรักษาได้นาน
วัคซีนชนิด mRNA	-20 ถึง -80 °C	สามารถเก็บรักษาได้นาน

หมู่ NDDC

05.08.2018 10:05

นวัตกรรม

- ระบบการนัดเด็กตามอายุ
- ระบบการให้บริการ
- ระบบการส่งต่อ
- จัดโรงเรียนพ่อแม่ขณะรอดูอาการหลังรับวัคซีน
- สื่อสิ่งพิมพ์ทำความเข้าใจกิจกรรมบริการแต่ละช่วงอายุ
- พัฒนาแบบฟอร์มการให้บริการตามช่วงอายุ
- การมีส่วนร่วมของพ่อแม่
- นิเทศ ประชุมแลกเปลี่ยน และเพิ่มพูนความรู้โดยกุมารแพทย์และสสจ.
- ภาคีเครือข่าย เช่น อสม. อาสาสมัครแม่ ท้องถิ่น(กองทุนสุขภาพตำบล) ศูนย์พัฒนาเด็ก

ให้ความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนพ่อแม่

สถานที่
รูปแบบ
แผนการสอน
คู่มือ และ สื่อการสอน

คำแนะนำ

- รักลูกให้กอด
- เข้าใจพื้นฐานอารมณ์ของเด็ก
- ไม่ต้องกลัวเด็กติดมือ
- หากรู้สึกเครียด ให้วางเด็กลงในที่ปลอดภัยและให้คนอื่นดูแลแทน จนรู้สึกผ่อนคลาย
- สังเกตอาการซึมเศร้าของแม่ (baby blue)
- มีเวลาครอบครัว เล่นด้วยกัน อ่านหนังสือด้วยกัน เล่นนิทาน

คำแนะนำ

- ล้างมือก่อนจับตัวเด็ก
- ไม่นำเด็กไปในที่แออัด
- ผืนผ้าอ้อม ป้องกันด้วย good cleaning และ air drying ดีที่สุด
- แป้งฝุ่นไม่ควรใช้
- ไม่จำเป็นต้องใช้สบู่ทุกครั้งที่อาบน้ำเด็ก
- เด็กกินนมพอ สังเกตได้จากฉี่ 6-8 ครั้งต่อวัน อึ 3-4 ครั้งต่อวัน และน้ำหนักขึ้น
- ฝึกการควบคุมการขับถ่ายเมื่อเด็กสามารถกลั้นปัสสาวะได้อย่างน้อย 2 ชั่วโมง

คำแนะนำ

- ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและปัญญาของเด็ก โดยการอ่านหนังสือกับเด็ก เล่นนิทาน ร้องเพลง พูดคุย สม่ำเสมอ
- เด็กอายุน้อยกว่า 2 ปี ไม่ควรดู TV หรือ VDO
- เด็กอายุมากกว่า 2 ปี ดูไม่เกิน ชั่วโมงต่อวันสำหรับรายการส่งเสริมความรู้

คำแนะนำ

- ชมเมื่อมีพฤติกรรมดี มีความคิดริเริ่มทำงานสำเร็จ
- ไม่อนุญาตให้เด็ก กัด ตี ต่อย กับใคร ยุติการกระทำทันทีโดยแยกเด็กออกไป และอธิบายผลของการกระทำต่อผู้อื่น แนะนำให้ขอโทษ
- ไม่ลงโทษด้วยการตี ใช้วิธี time-out หรือ set limit
- กำหนดกติกาครอบครัว (ไม่มากเกินไป)
- ฝึกวินัยในตนเอง

บุคลากร/เจ้าหน้าที่
(MAN)

ผู้บริหาร
(MASTER)

การจัดการ
(MANAGEMENT)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
ในการดำเนินงานคลินิก
WCC คุณภาพ 5M2P

นโยบาย
(POLICY)

งบประมาณ
(MONEY)

การมีส่วนร่วม
(PARTICIPATION)

เครื่องมือ อุปกรณ์
สถานที่
(MATERIAL)

การเชื่อมโยงและการส่งต่อไป ยัง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สวัสดี

Thank you

